

PROVINCIALE DRENTSCHE en ASSER COURANT

DONDERDAG 1 SEPTEMBER 1864

INGEZONDEN STUKKEN

Mijnheer de Redacteur!

Vergun mij een plaats in uw geacht blad voor eenige opmerkingen, die ik wensch te onderwerpen aan de overweging van den ingezetenen van Assen, die in een vorig nummer van de *Drentsche Courant*, als zijne meening heeft te kennen gegeven, dat er voor de ontevredenheid te Smilde over den staat der Drentsche hoofdvaart geen grond hoegenaamd is.

De kwestie van het verhoogde tarief, door den schrijver genoemd onder de redenen van ontevredenheid, laat ik thans ter zijde.

Maar de schrijver geeft ook onder die redenen op, dat men de stoomgemalen onvoldoende acht, en dat de vaart zoo vaak gesloten is.

De schrijver betoogt, dat het onbillijk zou zijn nu reeds te beweren, dat de stoomgemalen niet voldoen aan de verwachting, en dat er derhalve geen reden is, om ontevreden te zijn, dat men er voor moet betalen zonder dat ze de hoofdvaart voeden. De schrijver meent, dat men eerst na een volgend jaar daarover zal kunnen oordelen. Hij geeft als gronden voor zijn betoog op, dat de machines eerst den 1sten Julij zijn in werking gekomen en de tijd dus te kort is, dat het water der hoofdvaart toen op het bovenpand tot 39 duimen onder peil was gedaald, dat bijzonder laag is, dat de werktuigen nieuw waren, ook wat betreft het stelsel van wateropvoer; dat men eerst door ondervinding aan de werktuigen moest gewennen en dat de ondervinding moest leren hoe de werktuigen te regelen.

Ik veroorloof mij te betwijfelen of die redenen gegrond zijn.

Wat verwacht men van de stoomgemalen? dat ze het water op het bovenpand der hoofdvaart zullen houden op een voor de scheepvaart gevorderd peil.

Men moet aannemen, dat bij de berekening der hoeveelheid water, tot dit doel vereischt die de stoomgemalen, ten tijde dat er behoefte aan is, aan het bovenpand zullen moeten geven, acht is geslagen op den waterstand van het bovenpand gedurende drooge zomers, want dan juist zal de hulp der stoomgemalen het meest te pas komen en van nut zijn. Ook zal bij die berekening niet vergeten zijn, dat, als een gevolg van den aanleg van het Noord-Willemskanaal vermeerderde scheepvaart te wachten is.

De keus van het stelsel van wateropvoer zal zijn geschied met het oog op de hoeveelheid water die gevorderd wordt. Die keus was in ons land, waar reeds tal van soortgelijke machines in werking zijn, niet erg moeilijk. En het komt mij voor, dat men niet met den schrijver mag veronderstellen, dat hier eenig nieuw stelsel zou beproefd zijn, waarvan bij ondervinding eerst de doelmatigheid zou moeten blijken.

Men moet derhalve aannemen, dat de stoomgemalen zijn ingerigt naar hetgeen, volgens gemaakte berekening noodig is. En dan vraag ik, na hetgeen ze nu hebben geleverd, of men kan verwachten dat het voorgestelde doel er mee zal worden bereikt, dan of men vrees moet koesteren voor misrekening. De stoomgemalen zijn den 1sten Julij in werking gekomen. Zij waren toen, na voldoende proef door de Provincie overgenomen. De schrijver vergist zich, waar hij het tegendeel beweert en meent, dat ze nog niet overgenomen zijn. Hij verwacht het overnemen welligt met de verplichting, den aannemer der machines bij het contract opgelegd, om een jaar of langer naarmate van den tijd dat de machines in dit jaar werken, in te staan voor de hechtheid der werktuigen en dat zij aan het bij contract bepaalde voldoen.

De stoomgemalen zijn, zoo als ik zeide, den 1sten Julij in werking gekomen en hebben doorgewerkt tot den 22 Augustus, toen de vaart geopend zou worden, dat echter, door het springen van een gedeelte van den bodem van een der houten sluizen, weder geschorst is. Wanneer, zoo als men verwachten moet, hij, die de werktuigen bestuurt, zijn werk verstaat, zullen ze, zoolang ze niet gebroken zijn, 't zij nu nieuw of later ouder, geregeld kunnen en moeten voortwerken, zonder dat hierbij eerst door de ondervinding iets behoeft geleerd te worden. Zij mogen in den beginne wat strammer gaan, na zeer korten tijd zijn ze glad geloopt en die uiterst onbeduidende vertraging overwonnen. Of ze, met meer kracht gedreven, niet meer water kunnen geven, is eene vraag, die ik, zoover ik over de zaak durf oordeelen met het oog op de op dit punt gunstige rapporten omtrent de proefnemingen, toestemmend meen te moeten beantwoorden; even als de vraag: of ze niet meer dan 15 uren van het etmaal kunnen werken. Het schijnt echter, dat er redenen zijn, mij onbekend, die dit onmogelijke maken, anders mogt men verwachten, dat het zou geschied zijn.

De stoomgemalen hebben gedurende het tijdvak van 1 Julij tot 22 Augustus bijkans aanhoudend gewerkt. Er is vertraging geweest gedurende omstreeks 14 dagen, ben ik wel onderrigt, niet, zoo als de schrijver zegt, door een gebrek aan de machines, maar aan een der gebouwen. De gebouwen zijn van wege de Provincie gesticht, niet door den aannemer der machines.

vervolg op blad 1864z2